

PASTORALE TOERUSTING

DE PASTORALE GEREEDSCHAPSKIST, 2^E DEEL

Pastorale zorg is zorg namens de Goede Herder zelf. Zorg die niet voorbehouden is aan dominees, raadsleden of opgeleide professionals maar in de Gemeente van Jezus Christus is het de normaalste zaak van de wereld dat we als broers en zussen zorgdragen voor elkaar.

Galaten 6:1-10

Romeinen 12:10

1 Korinthe 12:26-27

Efeze 4:1-15

In die zorg voor elkaar geeft God ons een aantal gereedschappen die we mogen gebruiken om dat handen en voeten te geven. Deze gereedschappen zijn:

Jezelf

Gods Woord

Gebed

De Heilige Geest

KEN JEZELF: BASISHOUDING.

Het eerste gereedschap wat God je geeft in de zorg om elkaar dat ben jezelf. Vorige keer hebben we daar uitgebreid over gesproken, vandaag nog 1 aanvulling. Hoe ga je nu een pastoraal gesprek in, wat is daarin je basishouding?

1, je bent gelijkwaardig aan elkaar: *1 Korintiërs 12:13/ Galaten 3:28/ Romeinen 2:11*

2, Luister meer dan je praat: *Jacobus 1:19/ Spreuken 18: 13*

Kijk nog even terug naar les 2, De kernkwaliteit van een pastor is het vermogen om te kunnen luisteren!.

3, Je bent deel van de kudde maar komt namens de Herder: *Johannes 15:8/ 1 Korintiërs 12:25*

4, Je weet je afhankelijk van de Heer: *2 Korintiërs 3:5*

5, luister vanuit een open houding: *Romeinen 2:1/Jakobus 2:4*

6, Heb oprechte liefde voor/interesse in de ander: *Johannes 15:12*

7, Wees zachtmoedig en barmhartig: *Galaten 6:1/Hebreeën 4:16/Matteüs 9:13*

DE ROL VAN GODS WOORD

Wat onderscheid een pastoraal gesprek van een gewoon gesprek?

Degene die je zendt! Omzien naar de ander in opdracht van de Goede Herder. Deze zender vormt de rode draad in het gesprek. Het is een geestelijke ontmoeting. Een pastoraal gesprek is dus een geestelijk gesprek. Je stelt God tegenwoordig bij de mensen die je ontmoet.

Bijbel in pastoraat:

Hermeneutisch pastoraat: verbinden van een mensenleven met Gods Woord. Hierbij kunnen we drie functies onderscheiden: expressief, instructief en evocatief .

Expressief

De kern van de expressieve functie is dat de Bijbeltekst woorden en beelden aandraagt die geschikt zijn om uiting te geven aan wat bij de gesprekspartner leeft. De Bijbelse taal dient dan vooral om existentiële ervaringen woorden te geven. Kenmerkend voor de expressieve benadering is dat de religieuze zelfbeleving en de plaats van God in het verhaal worden versterkt door positieve erkenning. De gesprekspartner wordt ondersteund en krijgt daarmee de boodschap dat wat hij of zij ervaart legitiem is in de relatie met God. De meest voorkomende vorm daarvan is wellicht de troostende articulatie. Met Bijbelteksten, bijvoorbeeld uit de psalmen, worden de gevoelens als verdriet, woede, berouw of dankbaarheid onder woorden gebracht en daarmee ook erkend. Dat helpt de gesprekspartner bij het omgaan met die gevoelens.

Instructief

De instructieve functie staat in zekere zin recht tegenover de vorige. De Bijbel wordt hier gebruikt om de gesprekspartner te informeren of te overtuigen op geloofsinhoudelijk of moreel vlak. Het uitgangspunt is dat de Bijbel een boodschap bevat die voor het leven van de gesprekspartner van groot belang is en dat het de rol van de pastor kan zijn om deze boodschap ter tafel te brengen. Dat kan een buitengewoon krachtig middel zijn om een bepaald gezichtspunt bij de gesprekspartner te laten overkomen, bijvoorbeeld wanneer mensen oprecht berouw hebben maar zich de vergeving niet durven toe-eigenen. De toonzetting kan heel troostend zijn en als het goed is, is de pastor terughoudend met het zich aanmeten van een te autoritaire houding. Er kan wel ruimte zijn voor confrontatie en vermaning, maar die dient dan ingebed te zijn in een stijl van liefde en zorg.

Evocatief (beeldend/suggestief)

De evocatieve functie raakt zowel de expressieve als de instructieve functie van de bijbel in het pastorale gesprek. Kenmerkend voor de evocatieve functie is dat een Bijbelverhaal of Bijbelse thema's worden aangedragen die uit zijn op betekenisverandering in het verhaal van de gesprekspartner. Deze teksten of thema's sluiten in eerste instantie aan op het verhaal van de ander (anders vindt er geen identificatie plaats), maar bieden daarbij nadrukkelijk een nieuw perspectief. We kunnen dan ook zeggen dat de Bijbel de verhalen van mensen openbreekt door kritische en verrassende vragen te stellen. Wanneer God de mens opzoekt in het paradijs vraagt Hij: 'Adam, waar ben je?' Na de moord op Abel vraagt Hij Kaïn: 'Waar is je broeder?' Jezus neemt deze stijl over als Hij zijn leerlingen vraagt: 'Wie zeggen jullie dat ik ben?' Met deze vragen wordt doelbewust een reflectief proces op gang gebracht. Het zijn geen vragen om informatie, maar uitnodigingen om het eigen verhaal te vertellen en te reconstrueren. Er is de situatie van een echtpaar dat na lange tijd gaat scheiden. Hoewel beiden daar achter staan, is het afscheid moeizaam en gespannen. De pastor zegt dan op een bepaald moment dat hij het jammer vindt dat ze het zich zo moeilijk maken en dat hij zou hopen dat ze als Lot en Abraham uit elkaar zouden gaan. Wanneer ze vragen wat hij bedoelt, benadrukt hij dat ze uit elkaar moesten gaan omdat er geen ruimte genoeg was voor hen beiden met het vele goede waarmee ze gezegend waren. Dit verhaal opende een nieuw perspectief op hun eigen levenssituatie en nodigde uit om het toch al zo verdrietige scheidingsproces meer respectvol voort te zetten.

Wanneer lees je?

- Thuis voorbereiden?
- Begin?
- Aan einde?
- Helemaal niet?

Wat lees je?

- Per situatie verschillend. Iets wat past.
- Vraag maar.
- Leg een lijstje achter in je Bijbel.
- Gedicht/ lied. (event. zingen)
- Psalmen. (inspiratie en bemoediging, herkenning)
  - 1, rechtvaardig leven met God.
  - 121, God is bij ons.
  - 103, danklied.
  - 32.51 als schuldbelijdenissen.
  - 23 Goede herder.
  - 42, moede hinde. (bij sterven bv)
  - 139, Gods nabijheid.
  - 88, vragen zonder antwoord.
- Matteüs 5:1-12: zaligsprekingen.
- Rom. 8:31-39. Niets kan ons scheiden van Gods liefde.
- Johannes 10, de Goede Herder.

- Johannes 14:1-6. Het huis met de vele woningen.
- 1 Kor. 13, de liefde.
- 1 kor. 15, de opstanding.
- Openbaring 21, Nieuwe hemel en nieuwe aarde.
- Leven van Jezus geeft veel herkenningpunten voor onze levensweg.
- Gelijkenissen lenen zich prima om te verbinden met leven van mensen.

Moet je als pastor veel van de Bijbel weten om een goede pastor te kunnen zijn? Nee, kunnen luisteren is een veel grotere vereiste. Bijbelkennis zonder luisteren leidt al snel tot Bijbelmisbruik: de ander met teksten doodgooien. **Echter:** Bijbelkennis geeft je als pastor de bagage die je nodig hebt om mensen nog beter te kunnen bijstaan. De kunst is om al luisteren naar je gesprekspartner en de Heilige Geest het juiste Bijbelgedeelte op het juiste moment in het gesprek te brengen.

Gebrek aan Bijbelkennis is niet erg, je kunt erin groeien. Sta je daarvoor open?

DE ROL VAN GEBED

Het gesprek met onze hemelse Vader mag de levensadem van de gelovige zijn en er is niets natuurlijker om wanneer broers en zussen in het geloof samen zijn dat ze dan ook samen voor en met elkaar Gods aangezicht zoeken en voor elkaar bidden.

Handelingen 2:42/Efeze 6:18

Het gebed maakt ons bewust van onze afhankelijkheid van God *Hebreeën 4:16*.

Het gebed ontspant doordat we alles bij God kunnen en mogen brengen *Filippenzen 4:6-7*

Het gebed is krachtig omdat we het aangezicht van de Almachtige zoeken **1**

Johannes 5:4/ Jeremia 29:12

- Gebed is dus een natuurlijk onderdeel van een pastoraal gesprek en verdient het om meer te zijn dan een soort afsluitingsritueel van het gesprek.
- Het bidden kan een heel belangrijk en wezenlijk element zijn in het pastorale contact wanneer we opmerkzaam zijn op het juiste moment om te bidden.
- Breng jezelf in gebed voor je in gesprek gaat.
- Vraag maar of je mag bidden. Wil de ander het niet, doe het dan ook niet en biedt bijvoorbeeld aan dat je thuis voor hem/haar bidt.
- Vraag of er nog zaken zijn waarvoor men speciaal gebed wil.
- Wees persoonlijk. Noem de juiste namen.
- Ga niet preken.
- Maak je geen zorgen over mooie formuleringen, wees maar jezelf.
- Dank voor zaken en doe voorbede waar nodig.
- Als er gevraagd wordt om schuldvergeving, sluit jezelf daar ook bij in.